

ਗੋਸਾਈਂ ਅਤੇ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਜੇ.ਜੇ.

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਾਰੇ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ,—ਉੱਤਰਦਾਤਾ

ਬਕਾਇਦਾ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 771 ਸਾਲ 1952 ਕ੍ਰਾਸ-ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ।

ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ (1956 ਦਾ XXX) -ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਅਤੇ 4—ਦਾ ਦਾਇਰਾ-ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ—ਕੀ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਿੰਦੂ ਜਾਟਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਦੇ ਸਨ—ਆਖਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਧਾਰਕ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੀ ਵਿਧਵਾ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ—ਅਗਲੇ ਵਾਰਸ ਦਾ ਨਿਰਣਾ—ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ—ਚਾਹੇ ਉਹ ਆਖਰੀ ਮਰਦ ਧਾਰਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਵਿਧਵਾ ਦੀ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਪਰਸਨਲ ਲਾਅ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 'ਹਿੰਦੂਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਵਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਸਮੇਤ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਜਾਟ 'ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਸਖਤ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਰਿਵਾਜ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਰਿਵਾਜ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ "ਕਾਨੂੰਨ" ਹੈ, ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਰਿਵਾਜ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਹਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸੀ, ਹੁਣ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਆਦਿ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਹੁਣ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਆਖਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਧਾਰਕ ਦਾ ਅਗਲਾ ਵਾਰਸ ਆਖਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਧਾਰਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਵਾਰਸ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਆਖਰੀ ਮਰਦ-ਧਾਰਕ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ। ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਵਿਧਵਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੀਮਤ ਵਾਰਸ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੱਖਰੇਪਣ 'ਤੇ ਕੁਝ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਖਰੀ ਪੂਰਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਗਲੇ ਵਾਰਸ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਉਸ ਕੋਲ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਇਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ।

ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਵਾਰਸ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ (ਵਿਧਵਾ) ਦੇਵਾਂ ਦੀ ਅਗਲੀ ਵਾਰਸ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸ੍ਰੀ ਜੇਵਾਲਾ ਸਿੰਘ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 5 ਜੂਨ, 1952 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ 31 ਮਾਰਚ, 1951 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਰਘੀਰ ਸਿੰਘ ਸਬ-ਜੱਜ, 2 ਕਲਾਸ, ਫਗਵਾੜਾ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ (ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੇ ਮਕਾਨਾਂ ਅਤੇ 13 ਕਨਾਲ 2 ਮਰਲੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫਰਮਾਨ ਦੇਣਾ ਖੱਟਾ ਨੰਬਰ 29/47 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਕਨਾਲ 12 ਮਰਲੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 193 ਬੀ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦਾ ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ 6/31 ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੋਂ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 29-9-97 ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੰਤਕਾਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਛਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੜ-ਵਸੇਬੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰੱਦ ਅਤੇ ਰੱਦ ਹੋਵੇਗਾ, ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਸਹਿਣ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡਣਾ) ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ 29/47 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 13 ਕਨਾਲ 2 ਮਾਰਚ ਲਾਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਅੱਗੋਂ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵਸੀਅਤ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ, ਮਿਤੀ 29-9-97 ਬੀ 1983 ਬੀ ਦੇ ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ 6/33 ਅਤੇ

ਖੇਤ ਨੰਬਰ 19, 21, 23 ਅਤੇ 26 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੇ ਮਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗਤ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਾ ਦੇਣਾ।

ਐਨ.ਐਸ. ਕੀਰ ਅਤੇ ਡੀ. ਐਸ. ਕੀਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ.

ਪੀ.ਸੀ. ਪੰਡਿਤ ਅਤੇ ਕੇ. ਐਸ. ਥਾਪਰ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਫੈਸਲਾ

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਜੇ.—ਗੰਗਾ ਸਿੰਘ, ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੁਰਸ਼-ਧਾਰਕ ਦੀ 1941 ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਛਰੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਾਰੇ ਸਮੇਤ ਧੀਆਂ ਛੱਡ ਗਏ ਹਨ। 12 ਜਨਵਰੀ, 1941 ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਸੀਅਤ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਾਰੇ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, 11 ਜੁਲਾਈ, 1941 ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਉੱਠੀ ਹੈ, 29 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1948 ਨੂੰ ਰੀਵਰਸਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਮ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਗੰਗਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅੱਛਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਪਰੋਕਤ ਇੱਛਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੜ-ਵਸੇਬੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜੱਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਗੰਗਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅੱਛਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਾਰੇ ਨੇ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਜੱਦੀ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਗੰਗਾ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਲੱਗ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ਜੱਦੀ ਸੀ ਜਦਕਿ ਬਾਕੀ ਜਾਇਦਾਦ ਗੈਰ-ਜੱਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਗੰਗਾ ਸਿੰਘ ਗੈਰ-ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਸੀਅਤ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸੀ ਪਰ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਗਈਆਂ ਪਰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਵਿਦਵਾਨ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜੱਦੀ ਪਾਈ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕੁਝ ਪਾਰਸਲਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਜੱਦੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਾਰੇ ਨੇ ਇਹ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਛਰੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਾਰੇ ਦੇਵੇਂ ਜਿੰਦਾ ਹਨ, ਰਿਵਰਸਨਰਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅੱਛਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਾਰੇ ਅਗਲੀ ਵਾਰਸ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਾਰੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਲਾਈਨ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਬਦਲਾਅ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ-ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਜਾਟਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੋ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਰਿਵਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਧਰਮ ਦੁਆਰਾ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਬੀਸਾਈ, ਪਾਰਸੀ ਜਾਂ ਯਹੂਦੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਹਿੰਦੂ ਹਨ ਅਤੇ "ਮੁਸਲਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਬੀਸਾਈ, ਪਾਰਸੀ ਜਾਂ ਯਹੂਦੀ". ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ "ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ" ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਏ) ਅਨੁਸਾਰ। ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ "ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਿਸ ਲਈ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ"। ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਪਰਸਨਲ ਲਾਅ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਹਿੰਦੂਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਿਵਾਜ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਸਮੇਤ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹਿੰਦੂ ਜਾਟਾਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਸੀ, ਇਹ ਸਖਤ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਰਿਵਾਜ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਸੀ। ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ, ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਵਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਹਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ।" ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਰਿਵਾਜ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਟਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ "ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ" ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ

ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਰਿਵਾਜ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਹਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸੀ, ਹੁਣ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਆਦਿ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਹੁਣ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਦੂਜਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਛਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਖਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਧਾਰਕ ਦੇ ਅਗਲੇ ਵਾਰਸ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਖਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਧਾਰਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਾਲ 1941 ਵਿੱਚ ਗੰਗਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਾਸਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਬਦਲਾਅ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤਰਜੀਹੀ ਵਾਰਸ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਵਾਰਸ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਆਖਰੀ ਮਰਦ-ਧਾਰਕ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਲਾ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 176 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੀਮਤ ਵਾਰਸ * * ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਖ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕੁਝ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਖਰੀ ਪੂਰਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਗਲੇ ਵਾਰਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਉਸ ਕੋਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਅਗਲੇ ਵਾਰਸ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਫਰਕ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ, ਜਾਇਦਾਦ ਆਖਰੀ ਪੂਰੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਗਲੇ ਵਾਰਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਅਗਲੇ ਵਾਰਸ ਨੂੰ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਆਖਰੀ ਮਰਦ-ਧਾਰਕ ਦਾ ਅਗਲਾ ਵਾਰਸ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਆਖਰੀ ਮਰਦ-ਧਾਰਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਖੁਦ ਬਦਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇੱਛਾ ਨਾ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਧਵਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅੱਛਰੀ, ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਹੁੰਦੀ, ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਵਾਰਸ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਮੌਤ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧੀ ਤਰਜੀਹੀ ਵਾਰਸ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅੱਛਰੀ

ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਸੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਾਰੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਗੰਗਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਅਗਲੀ ਵਾਰਸ ਹੋਵੇਗੀ।

ਇਸ ਲਈ, ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਰਿਵਰਸਨਰਾਂ ਨੂੰ ਗੰਗਾ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਜਾਇਦਾਦ ਜੱਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਾਸ-ਇਤਰਾਜ਼ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਗੋਸਾਈਂ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਬੀ. ਆਰ. ਟੀ. ਏ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕਾਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Translated by Asif Mohamad, Translator.